

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
JURISPRUDENCIJOS PROBLEMOS	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: asist. dr. Donatas Murauskas Kitas (-i): doc. dr. Giedrė Lastauskienė	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius 405 kab., tel. (8 5) 2366175, el. paštas: vtkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Antroji	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	9 (rudens) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Teisės teorija	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Praplėsti ir gilinti teisės teorijos žinias, tarpdalykinio mąstymo, tarpasmeninių ir komunikacinių gebėjimų ugdymas, teorinių žinių ir gebėjimų taikymo praktinėje veikloje, analizuojant teisės teorijos ir teisės filosofijos problemas bei teisinės situacijas, atliekant teisinį kvalifikavimą ir vertinimą, ugdymas.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - praplėsi ir papildys jau įgytas teisės teorijos ir teisės filosofijos žinias, sprendžiant sunkius teisinius atvejus;	Probleminis dėstymas paskaitų metu, pratybos, savarankiškas darbas.	Žodinės diskusijos užsiėmimų metu, užduotys raštu, savarankiško rašto darbo paruošimas ir pristatymas, oponavimas.
- gebės teisės teorijos ir teisės filosofijos priemones pritaikyti praktinėje teisinio kvalifikavimo ir teisinio vertinimo veikloje;	Probleminis dėstymas paskaitų metu, pratybos, savarankiškas darbas.	Žodinės diskusijos užsiėmimų metu, užduotys raštu, savarankiško rašto darbo paruošimas ir pristatymas, oponavimas.
- gebės praktinius teisinio kvalifikavimo įgūdžius panaudoti teorinei analizei;	Probleminis dėstymas paskaitų metu, pratybos, savarankiškas darbas.	Žodinės diskusijos užsiėmimų metu, užduotys raštu, savarankiško rašto darbo paruošimas ir pristatymas, oponavimas.
- gebės nustatyti ir įvardinti visuotinai pripažintas vertybes ir spręsti jų kolizijas ir pritaikyti įgytą suvokimą sprendžiant problemines situacijas;	Probleminis dėstymas paskaitų metu, pratybos, savarankiškas darbas.	Žodinės diskusijos užsiėmimų metu, užduotys raštu, savarankiško rašto darbo paruošimas ir pristatymas, oponavimas.
- gebės aiškiai pagrįsti savo teiginius ir padaryti tinkamas išvadas bei savo poziciją pristatyti žodžiu ir (arba) raštu profesinėje ir viešojoje aplinkoje;	Pratybos, savarankiškas darbas.	Žodinės diskusijos užsiėmimų metu, užduotys raštu, savarankiško rašto darbo paruošimas ir pristatymas, oponavimas.
- mokės savarankiškai pasirinkti ir analizuoti reikalingą literatūrą, integruoti skirtingų mokslo sričių žinias atliekant mokslinius tyrimus ir vertinant teisiškai reikšmingas situacijas;	Pratybos, savarankiškas darbas.	Žodinės diskusijos užsiėmimų metu, užduotys raštu, savarankiško rašto darbo paruošimas ir pristatymas, oponavimas.
- gebės argumentuotai diskutuoti įvairiais teisės taikymo ir aiškinimo klausimais ir pateikti atstovaujamos pozicijos teisingumą.	Probleminis dėstymas paskaitų metu, pratybos, savarankiškas darbas.	Žodinės diskusijos užsiėmimų metu, savarankiško rašto darbo pristatymas, oponavimas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Teisė ir taisyklės. Taisyklių pavidalai ir vaidmuo visuomenėje. Teisės ontologiniai lygmenys. Teisės sampratų daugiareikšmiškumas. Konvencinė teisės samprata.	1			2			3	4	Mokslinės literatūros analizė.
2. Sunkios bylos. Sunkių bylų požymiai. Sunkių ir lengvų bylų sprendimo skirtumai.	1			2			3	5	Mokslinės literatūros analizė.
3. Teisė ir moralė. Teisės ir moralės santykis. Moralės subjektyvizmo problema. Viešosios moralės samprata ir reikšmė. Ar įmanomas moralinis teisės neutralumas? Moralė kaip teisės minimumas. Ar teisės moralumas – būtina jos galiojimo sąlyga? Moraliniai sprendimai sunkiose bylose. Teisė v. moralė – galimi sprendimo būdai.	2			4			6	8	Mokslinės literatūros analizė ir teismų praktikos analizė, užduoties raštu atlikimas.
4. Teisė ir religija. Vyraujančios religijos įtakos teisei. Teisės ir religijos sankirtos: bylų pavyzdžiai. Religija kaip teismo sprendimo argumentavimo priemonė.	1			2			3	4	Mokslinės literatūros analizė ir teismų praktikos analizė, užduoties raštu atlikimas.
5. Teisė ir medicina. Medicinos mokslo pasiekimų įtaka teisei. Teisinis medicininių problemų įvertinimas: eutanazija, abortai, embrionų kamieninių ląstelių naudojimas ir kt. Sunkios bylos ir jų sprendimai: kritinė analizė.	1			2			3	6	Mokslinės literatūros analizė ir teismų praktikos analizė, užduoties raštu atlikimas.
6. Ekonomika ir teisė. Ekonomikos priemonių naudojimas teiseje. Teisės įtaka ekonomikai. Ekonomikos pasiekimų įtaka teisei.	1			2			3	6	Mokslinės literatūros analizė ir teismų praktikos analizė, užduoties raštu atlikimas.
7. Tiesa ir įrodinėjimas teiseje. Tiesos reliatyvumas. Įrodymų rinkimas ir vertinimas teisme. Ekspertizės vaidmuo.	1			2			3	6	Mokslinės literatūros analizė ir teismų praktikos analizė, užduoties raštu atlikimas.
8. Teismo vaidmuo taikant teisę. Teisės aiškinimo metodikos. Originalizmo ir „gyvosios konstitucijos“ prieigos prie Konstitucijos (ordinarinės teisės) aiškinimo. Įstatymų leidėjo ketinimai kaip teisės esmės atskleidimo priemonė.	2			4			6	6	Mokslinės literatūros analizė ir teismų praktikos analizė, užduoties raštu atlikimas.
9. Teisingumo teorijos. Procedūrinis teisingumas v. materialus teisingumas. Kitos teisingumo sampratos. Ar įmanoma užtikrinti skirtingas teisingumo sampratas vienu metu?	1			2			3	4	Mokslinės literatūros analizė ir teismų praktikos analizė, užduoties raštu atlikimas.
10. Teisė ir technologijos. Ar skaitmeninės technologijos daro įtaką teisės efektyvumui? Kaip keičiasi teisės vaidmuo, įsivyraujant naujoms technologijoms? Kaip teisė reaguoja į technologijas?	1			2			3	4	Mokslinės literatūros analizė ir teismų praktikos analizė, užduoties raštu atlikimas.
11. Diskusija dėstytojo parinkta tema	1			5			6	8	Pasirengimas diskusijai
12. Rašto darbų pristatymas ir gynimas	1			5			6	24	Rašto darbo rengimas, pasirengimas recenzuoti kito studento rašto darbą ir oponuoti gynime.
Iš viso	14			34			48	85	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas už darbą per pratybas	50	Semestro metu	- Iki 4 balų už aktyvų dalyvavimą diskusijose pratybų metu. Prieš kiekvieną užsiėmimą dėstytojas pateikia užduotį (tekstą/video/garso įrašą ir specifinius su būsima paskaitos tema susijusius klausimus). Studentai pasirenčia ir užsiėmimo metu diskutuoja užduotais probleminiais klausimais. Atsakymai vertinami iki 0.5 balo už aktyvų dalyvavimą diskusijose viename užsiėmime. Vertinimo kriterijai: - pasisakymų konstruktyvumas ir įtaigumas; - gebėjimas polemizuoti, diskutuoti pateikto klausimo tema, reaguoti į dėstytojo tikslinančius klausimus (taikomas sokratiškas dėstymo metodas); - problemų formulavimas ir galimų jų sprendimų siūlymas; - šaltinių išmanymas, gebėjimas juos atskleisti ir apibendrinti. - Iki 1 balo už esė tipo užduotį raštu. Vertinimo kriterijai: - problemos/reiškinio suvokimas ir analizė; - argumentų pateikimo aiškumas ir nuoseklumas; - žinios apie mokslinę doktriną ir/ar teisinį reglamentavimą, jų aiškinimą ir taikymo praktiką; - pateikta asmeninė pozicija.
Rašto darbas	30	Semestro pabaigoje	Studentai rengia individualius rašto darbus iš anksto su dėstytoju suderintomis, dalyko aprašą atitinkančiomis temomis ir juos pristato užsiėmimų metu. Rašto darbai turi atitikti Teisės fakultete galiojančius rašto darbų rengimo reikalavimus. Rašto darbas vertinamas dešimties balų sistemoje: - iki 8 balų už rašto darbo turinį ir formą (analizės išsamumas, nuoseklumas, tinkama struktūra, pakankami šaltiniai, stilius, pagrįsti apibendrinimai); - iki 2 balų už rašto darbo pristatymą (įtaigumas, koncentruotas kalbėjimas, sklandumas, gebėjimas argumentuotai atsakyti į užduotus klausimus). Užsiėmimų metu vyksta rašto darbo gynimas, kurio metu iš anksto paskirtas studentas pateikia rašto darbo recenziją ir oponuoja gynimo metu.
Oponavimas rašto darbui	20	Semestro pabaigoje	Kiekvienas studentas raštu rengia kito studento paruošto rašto darbo recenziją ir oponuoja žodžiu rašto darbo gynimo metu. Recenzija ir oponavimas vertinami kartu dešimties balų sistemoje, atsižvelgiant į recenzijos ir oponavimo konstruktyvumą, įtaigumą, aiškumą.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
SIMMONDS, N. E.	2008	Central Issues of Jurisprudence	3	London: Sweet & Maxwell
SCALIA, A.; GARDNER, B. A.	2012	Reading Law: The Interpretation of Legal Texts		WEST
GUMBIS, J.	2018	Teisinis argumentavimas: realistinis požiūris		http://web.vu.lt/tf/j.gumbis/teisinis-argumentavimas/
HART, H. L. A.	1997	Teisės samprata		Vilnius: Pradai
MESONIS, G.	2010	Konstitucijos interpretavimo metodologiniai pagrindai		Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
POSNER, R. A.	2004	Jurisprudencijos problemos		Vilnius: Eugrimas
Papildoma literatūra				
ASH, T. G.	2017	Free Speech. Ten Principles for a Connected World		Atlantic Books
WATSON, M.	2021	Rethinking neutrality: a conceptual analysis. <i>Journal of Legal Philosophy</i>	Vol. 46 (1)	https://doi.org/10.4337/jlp.2021.01.01
POJANOWSKI, J.	2021	Reevaluating Legal Theory. <i>The Yale Law Journal</i>	Vol. 130 (6)	https://www.yalelawjournal.org/review/reevaluating-legal-theory
MACCORMICK, N.	2005	Rhetoric and the Rule of Law. A Theory of Legal Reasoning		Oxford University Press
LASTAUSKIENĖ, G.	2017	Sunki byla Lietuvos teismų požiūriu: religinio pobūdžio	104 t.	https://www.zurnalai.vu.lt/teis/article/view/10846

		bylų pavyzdžiu. <i>Teisė</i>		
ALEX, R.	2009	Teisinio argumentavimo teorija: mokymas apie racionalų diskursą, arba Teisinio pagrindimo teorija		Vilnius: Teisinės informacijos centras
MURAUSKAS, D.	2020	Dirbtinis intelektas priimant teismo sprendimą – algoritmų klasifikavimas remiantis teisinio kvalifikavimo stadijomis. <i>Teisė</i>	115 t.	https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/18458
BALTRIMAS, J.; LANKAUSKAS, M.	2014	Argumentavimas remiantis teisės principais: atkuriamasis ir plėtojamasis būdai. Studija.		http://teise.org/wp-content/uploads/2016/07/Baltrimas_Lankauskas_studija.pdf
DWORKIN, R.	1975	Hard Cases. <i>Harvard Law Review</i>		http://users.umi.acs.umd.edu/~horty/courses/readings/dworkin-1975-hard-cases.pdf
DWORKIN, R.	2004	Rimtas požiūris į teises		Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla
HAYEK, F. A. v.	1998	Teisė, įstatymų leidyba ir laisvė		Vilnius: Eugrimas